

# Zakon o rudarstvu

"Službeni glasnik RS", br. 44/95, 34/2006 i 104/2009

## I. OSNOVNE ODREDBE

### Član 1.

Ovim zakonom uređuju se uslovi i način eksploatacije mineralnih sirovina u zemlji i na njenoj površini, na rečnom ili jezerskom dnu ili ispod njega, kao i izgradnja, korišćenje i održavanje rudarskih objekata.

Odredbe ovog zakona ne odnose se na eksploataciju peska, šljunka i kamena iz korita vodotoka, sprudova, napuštenih korita i sa područja ugroženog erozijom, koji ne sadrže primeše drugih korisnih mineralnih sirovina.

### Član 2.

Mineralne sirovine, kao prirodno dobro u državnoj svojini, mogu se koristiti pod uslovima i na način utvrđen ovim zakonom.

Za korišćenje mineralnih sirovina plaća se naknada, u skladu sa zakonom.

Mineralne sirovine, u smislu ovog zakona, smatraju se sve neorganske i organske sirovine u čvrstom, tečnom i gasovitom stanju koje se nalaze u ležištu, u nanosima, kao i tehnogene mineralne sirovine nastale procesom eksploatacije (u daljem tekstu: mineralne sirovine).

### Član 3.

Mineralnim sirovinama, u smislu ovog zakona, smatraju se:

- 1) sve vrste uglja i uljnih škriljaca;
- 2) ugljovodonici u tečnom i gasovitom stanju (nafta i gas) i ostali prirodni gasovi;
- 3) radioaktivne mineralne sirovine;
- 4) metalne mineralne sirovine i njihova upotrebljiva jedinjenja;
- 5) tehnogene mineralne sirovine koje su rezultat eksploatacije i prerade mineralnih sirovina;
- 6) nemetalne mineralne sirovine i sirovine za dobijanje građevinskog materijala;
- 7) sve vrste soli i sonih voda;
- 8) podzemne vode iz kojih se dobijaju korisne mineralne sirovine i geotermalna energija, kao i podzemne vode vezane za rudarsku tehnologiju i gasovi koji se sa njima javljaju (u daljem tekstu: podzemne vode).

### Član 4.

Eksploatacijom mineralnih sirovina, u smislu ovog zakona, smatra se izvođenje radova na otvaranju, pripremi i otkopavanju ležišta kao i transport mineralnih sirovina i izvođenje drugih rudarskih radova u zemlji i na njenoj površini.

Eksploatacijom mineralnih sirovina smatra se i izvođenje radova na pripremi mineralnih sirovina, a u eksploataciji nafte i zemnih gasova i radovi na separaciji nafte i gasa, pripremi nafte i gasa na eksploatacionom polju za transport i uskladištenje, izdvajanje prirodnih tečnih gasova (etan, propan, butan i prirodni gazolin) u degazolinažama i sličnim postrojenjima, kao i transport ovih sirovina sabirnim naftovodima i gasovodima na eksploatacionom polju.

### Član 5.

Pripremom mineralnih sirovina, u smislu ovog zakona, smatraju se svi procesi: usitnjavanja mineralnih sirovina (drobljenje, prosejavanje, mlevenje, klasiranje), koncentracije i/ili separacije korisnih minerala od jalovine (ručno ili automatsko odabiranje, gravitacijska, flotacijska, magnetska i elektrostatička koncentracija, luženje mineralnih sirovina i iskopina i dalje pripremanje rastvora u cilju koncentracije korisnih komponenti), odvodnjavanje proizvoda koncentracije odnosno separacije (zgušnjavanje, filtriranje i sušenje). Pod pripremom mineralnih sirovina smatraju se i svi procesi okrupnjavanja mineralnih sirovina i koncentrata (peletizacija i briketiranje), separacije peska, šljunka i kamena, kao i procesi primarne prerade ukrasnog i drugog kamena.

### Član 6.

- brisan -

### Član 7.

Rudarskim radovima, u smislu ovog zakona, smatraju se radovi na: izradi bušotina; u bušotinama i na izradi svih horizontalnih, kosih i vertikalnih jamskih prostorija; rekonstrukciji rudarskih objekata, postrojenja i uređaja; pripremi, otvaranju i eksploataciji ležišta; odlaganju jalovog materijala i deponovanju korisnih mineralnih sirovina; odlagalištu flotacijske jalovine i svi radovi na eksploatacionom polju koji su u funkciji eksploatacije i pripreme mineralnih

sirovina; radovi koji se izvode na osnovu rudarskih projekata i drugih projekata koji su sastavni deo rudarskih projekata, kao i radovi koji se obavljaju u cilju istraživanja mineralnih sirovina.

#### **Član 8.**

Rudarskim objektima, postrojenjima i uređajima, u smislu ovog zakona, smatraju se:

- 1) objekti i postrojenja u sastavu rudnika koji su neposredno vezani za tehnološki proces istraživanja, eksploataciju i pripremu mineralnih sirovina i odlaganje jalovine, šljake, pepela i mineralnih sirovina na deponijama za homogenizaciju;
- 2) mašine i uređaji namenjeni svim fazama tehnoloških procesa podzemne i površinske eksploatacije mineralnih sirovina i pripremi mineralnih sirovina;
- 3) mašine i uređaji namenjeni svim fazama tehnološkog procesa otkopavanja čvrstih mineralnih sirovina kroz bušotine;
- 4) mašine i uređaji namenjeni svim fazama tehnološkog procesa otkopavanja mineralnih sirovina pod vodom;
- 5) mašine i uređaji namenjeni svim fazama tehnološkog procesa gasifikacije uglja neposredno u ložištu;
- 6) objekti, postrojenja i uređaji za zaštitu rudnika od podzemnih i površinskih voda;
- 7) podzemni i površinski magacini, pomoćna skladišta i priručna spremišta eksplozivnih sredstava, koja se koriste pri eksploataciji mineralnih sirovina;
- 8) objekti za podzemno skladištenje prirodnog gasa i sirove nafte, kao i drugih materija na eksploatacionom polju;
- 9) objekti, postrojenja i uređaji koji čine celinu sa električnom mrežom rudnika;
- 10) glavni i pomoćni magacini eksploziva i eksplozivnih sredstava na eksploatacionom polju;
- 11) objekti, postrojenja i uređaji za eksploataciju podzemnih voda ili drugih mineralnih sirovina cevnim sistemom i bušotinama;
- 12) objekti i postrojenja koji služe za separaciju peska, šljunka i kamena.

#### **Član 9.**

Eksploatacija mineralnih sirovina i izgradnja, korišćenje i održavanje rudarskih objekata, vrši se na način kojim se obezbeđuje optimalno tehno-ekonomsko iskorišćavanje ležišta mineralnih sirovina, bezbednost ljudi, objekata i imovine, a u skladu sa savremenim naučnim dostignućima, propisima, standardima i tehničkim normativima koji se odnose na tu vrstu objekata i radova i propisima kojima su utvrđeni uslovi u pogledu bezbednosti i zdravlja na radu, zaštite od požara i eksplozije i zaštite životne sredine.

#### **Član 10.**

Preduzeće, odnosno drugo pravno lice koje vrši eksploataciju mineralnih sirovina dužno je da istovremeno sa eksploatacijom vrši i doistraživanja radi inoviranja stanja rezervi mineralnih sirovina, kao i radi planiranja i sprovođenja mera kojima se sprečava ugrožavanje životne sredine u skladu sa propisima o zaštiti životne sredine.

#### **Član 11.**

Na području koje predstavlja zaštićeni prostor prirode, celinu od kulturno-istorijskog i graditeljskog značaja, turističko rekreativnu celinu, izvoriste od posebnog značaja za regionalno snabdevanje vodom i drugi zaštićeni prostor, eksploatacija mineralnih sirovina može se odobriti kada je to u opštem interesu, uz prethodnu saglasnost organa nadležnog za izdavanje uslova za uređenje prostora.

#### **Član 12.**

Nadzor nad primenom odredaba ovog zakona, drugih propisa, standarda, tehničkih normativa i normi kvaliteta koji se odnose na eksploataciju mineralnih sirovina, kao i nad primenom mera bezbednosti i zdravlja na radu i zaštite od požara i eksplozije pri eksploataciji mineralnih sirovina, vrši ministarstvo nadležno za poslove rudarstva (u daljem tekstu: Ministarstvo), odnosno nadležni organ autonomne pokrajine kada se eksploatacija mineralnih sirovina vrši na teritoriji autonomne pokrajine.

### **Ia AGENCIJA ZA RUDARSTVO**

#### **Član 12a**

Obrazuje se Agencija za rudarstvo, kao posebna organizacija za obavljanje stručnih poslova vezanih za ostvarivanje ciljeva utvrđenih strategijom upravljanja mineralnim sirovinama Republike Srbije (u daljem tekstu: Agencija).

Agencija ima svojstvo pravnog lica.

Agencija obavlja poslove koji se odnose na:

- 1) učestvovanje u izradi strategije upravljanja i razvoja mineralnih sirovina Republike Srbije;

- 2) praćenje i prognoziranje trendova proizvodnje i cena berzanskih i drugih mineralnih sirovina u zemlji i inostranstvu;
  - 3) učestvovanje u izradi bilansa rezervi svih mineralnih sirovina;
  - 4) pružanje informacija o međunarodnim kretanjima i najboljoj praksi u oblasti rudarstva;
  - 5) učestvovanje u organizovanju seminara i promotivnih aktivnosti iz oblasti rudarstva, pružanje konsultantskih usluga i periodično izdavanje informatora iz domena svoje delatnosti;
  - 6) učestvovanje u pripremi dokumentacije za davanje koncesija na eksploataciju i istraživanje mineralnih sirovina;
  - 7) učestvovanje u pripremi podzakonskih akata i pravilnika o tehničkim normativima i drugih tehničkih propisa;
  - 8) promovisanje ulaganja u mineralne sirovine Republike Srbije;
  - 9) izdavanje licenci u skladu sa ovim zakonom.
- Agencija jednom godišnje podnosi izveštaj Vladi o svom radu u prethodnoj godini sa predlogom mera.

## II. EKSPLOATACIJA MINERALNIH SIROVINA

### 1. Zajedničke odredbe

#### Član 13.

Eksploataciju mineralnih sirovina može da obavlja privredno društvo, preduzeće odnosno drugo pravno lice i preduzetnik (u daljem tekstu: preduzeće) koje je registrovano za obavljanje te delatnosti i koje ima licencu za izvođenje rudarskih radova i za vršenje stručnog nadzora nad rudarskim radovima.

#### Član 13a

Ispiranje plemenitih metala i drugih minerala iz rečnih nanosa može se odobriti i fizičkom licu pod uslovom da sve isprane količine metala mesečno ponudi Narodnoj banci Srbije po tržišnim cenama.

#### Član 14.

- brisan -

#### Član 15.

- brisan -

#### Član 16.

Preduzeće koje vrši eksploataciju mineralnih sirovina plaća naknadu za korišćenje mineralnih sirovina u skladu sa ovim zakonom.

Naknada iz stava 1. ovog člana utvrđuje se prema sledećim osnovama:

- |   |   |
|---|---|
| 1) za sve vrste uglja i uljnih škriljaca  | 1% od prihoda;  |
| 2) za ugljovodonike u tečnom i gasovitom stanju (nafta i gas) i ostale prirodne gasove  | 3% od prihoda;  |
| 3) za radioaktivne sirovine   | 2% od prihoda;  |
| 4) sve metalne sirovine od topionice;   | 3% od neto prihoda  |
| 5) tehnogene sirovine koje su rezultat eksploatacije i prerade mineralnih sirovina  | 1% od prihoda;  |
| 6) za nemetalne sirovine  | 3% od prihoda;  |
| 7) za nemetalne sirovine za dobijanje građevinskog materijala (laporac, krečnjak, glina, pesak, šljunak, tehničko-građevinski i arhitektonsko-građevinski kamen i dr),            | u dinarskom iznosu određenom po toni iskopane mineralne sirovine; |
| 8) za sve vrste soli i sonih voda   | 1% od prihoda;  |
| 9) za podzemne vode iz kojih se dobijaju korisne mineralne sirovine i geotermalna energija, kao i podzemne vode vezane za rudarsku tehnologiju i gasove koji se sa njima javljaju | 1% od prihoda.  |

Prihod iz stava 2. ovog člana predstavlja iznos koji preduzeće ostvaruje od iskorišćenih ili prodatih mineralnih sirovina, određen na osnovu prihoda ostvarenog od prodaje neprerađene mineralne sirovine ili prihoda ostvarenog od prodaje tehnološki prerađene mineralne sirovine.

Neto prihod od topionice prema stavu 2. ovog člana predstavlja prihod od prodaje krajnjeg proizvoda umanjen za troškove topljenja, rafinacije, transporta, pretovara, osiguranja i prodaje. Neto prihod od topionice ne može se umanjivati po osnovu amortizacije, troškova kapitala ili poreskih olakšica.

U slučaju kada se vrši podzemna eksploatacija svih vrsta uglja naknada iz stava 2. tačke 1) ovog člana iznosi 0,5%.

Visinu naknade u dinarskom iznosu određenom po toni iskopane mineralne sirovine, za nemetalične sirovine za dobijanje građevinskog materijala iz stava 2. tačke 7) ovog člana, određuje Vlada u poslednjem kvartalu tekuće godine za narednu godinu, prema vrsti sirovine za dobijanje građevinskog materijala.

Naknada se plaća za sve komponente mineralne sirovine koje se koriste ili prodaju, a ne plaća se za uzorke mineralnih sirovina koji se koriste za tehničko-tehnološka ispitivanja.

Prinudnu naplatu i kontrolu obračuna i uplate naknade za korišćenje mineralnih sirovina vrši nadležni poreski organ. U pogledu prinudne naplate, kontrole, kamate i zastarelosti naknade za korišćenje mineralnih sirovina, shodno se primenjuju odredbe zakona kojim je uređen poreski postupak.

Način plaćanja naknade iz ovog člana bliže određuje ministar nadležan za poslove rudarstva (u daljem tekstu: Ministar) sporazumno sa ministrom nadležnim za finansije.

#### **Član 16a**

Sredstva ostvarena od naknade za korišćenje mineralnih sirovina u visini od 50% su prihod Republike Srbije, a u visini od 50% su prihod opštine na čijoj teritoriji se vrši eksploatacija.

Kada se eksploatacija mineralnih sirovina vrši na teritoriji autonomne pokrajine, sredstva koja su prihod Republike Srbije, u skladu sa stavom 1. ovog člana, u visini od 40% su prihod Republike Srbije, u visini od 10% su prihod autonomne pokrajine, a u visini od 50% su prihod opštine na čijoj teritoriji se vrši eksploatacija.

Radi podsticanja razvoja rudarstva i sprečavanja i otklanjanja štetnih posledica nastalih eksploatacijom mineralnih sirovina donosi se godišnji program, kojim se utvrđuju vrste i obim radova, uslovi i način raspodele i korišćenja sredstava namenjenih za realizaciju programa.

Godišnji program iz stava 3. ovog člana donosi Vlada.

Sredstva za realizaciju godišnjeg programa iz stava 3. ovog člana obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije, iz sredstava ostvarenih od naknade za korišćenje mineralnih sirovina.

### **2. Odobrenje za eksploataciju**

#### **Član 17.**

Eksplotacija mineralnih sirovina vrši se na osnovu:

- 1) odobrenja za eksploataciju;
- 2) odobrenja za izvođenje rudarskih radova;
- 3) odobrenja za upotrebu rudarskih objekata.

Odobrenja iz stava 1. ovog člana izdaje Ministarstvo.

Odobrenje za eksploataciju izdaje se po zahtevu nosioca istraživanja mineralne sirovine, odnosno korisnika potvrde o bilansnim rezervama mineralnih sirovina koja se izdaju prema propisima o geološkim istraživanjima, na prostoru na kome će se obavljati eksploatacija te mineralne sirovine.

#### **Član 17a**

**- brisan -**

#### **Član 18.**

Uz zahtev za izdavanje odobrenja za eksploataciju podnosi se:

1) situaciona karta u razmeri 1:25000 ili u odgovarajućoj razmeri sa ucrtanim granicama eksploatacionog polja, javnim saobraćajnicama i drugim objektima koji se nalaze na tom polju i naznačenjem vrste mineralne sirovine koja se namerava eksploatisati, opštine na čijoj se teritoriji nalazi eksploataciono polje i početka eksploatacionih radova;

2) potvrda o bilansnim rezervama mineralnih sirovina koja nije starija od dve godine i koja se izdaje na osnovu izvršenih istraživanja u skladu sa važećim propisima o klasifikaciji i kategorizaciji rezervi mineralnih sirovina;

3) studija izvodljivosti eksploatacije ležišta mineralnih sirovina sa prikazom uslova i načina eksploatacije, pripreme mineralnih sirovina, plasmana mineralnih sirovina, mera zaštite i sanacije životne sredine i uticaja na društvenu zajednicu, potrebnih novčanih sredstava koja će biti angažovana i broja zaposlenih;

4) **- brisana -**

5) akt organa nadležnog za poslove urbanizma u pogledu usaglašenosti eksploatacije mineralnih sirovina sa odgovarajućim prostornim, odnosno urbanističkim planovima;

6) akt ministarstva nadležnog za poslove poljoprivrede kada se planira eksploatacija na poljoprivrednom zemljištu;

7) saglasnost ministarstva nadležnog za poslove zaštite životne sredine;

8) akt ministarstva nadležnog za poslove vodoprivrede, ako eksploatacija mineralnih sirovina utiče na režim voda;

9) dokaz o pravu svojine ili korišćenja, odnosno službenosti na zemljištu koje je određeno za eksploataciju, osim za slučaj vršenja eksploatacije mineralnih sirovina od strane javnih preduzeća, zavisnih preduzeća koja su osnovala javna preduzeća, preduzeća sa većinskim državnim kapitalom osnovanih od strane Republike Srbije i drugih preduzeća kojima je povereno obavljanje delatnosti od opšteg interesa.

#### **Član 19.**

Odobrenjem za eksploataciju određuje se:

- 1) vrsta mineralne sirovine koja se namerava eksploatirati;
- 2) kapacitet proizvodnje prema bilansnim rezervama;
- 3) položaj, površina i tačne granice eksploatacionog polja;
- 4) rok u kome se moraju završiti pripremni radovi i pribaviti odobrenje za izvođenje rudarskih radova, a koji ne može biti kraći od šest meseci i duži od dve godine;
- 5) rok na koji se daje mineralna sirovina na korišćenje;
- 6) zaštitni prostor oko eksploatacionog polja potreban radi mogućeg proširenja rezervi mineralnih sirovina, i to:

- za eksploatacionu polja površine do 25 ha zaštitni prostor u površini do 100 m od odgovarajuće granice eksploatacionog polja;
- za eksploatacionu polja površine od 25 ha do 100 ha zaštitni prostor u površini do 250 m od odgovarajuće granice eksploatacionog polja;
- za eksploatacionu polja površine veće od 100 ha zaštitni prostor u površini do 500 m od odgovarajuće granice eksploatacionog polja.

#### **Član 20.**

Ministarstvo će ukinuti odobrenje za eksploataciju mineralnih sirovina ako se:

- 1) ne otpočne sa eksploatacijom u određenom roku;
- 2) nastavi sa radovima koji se ne izvode u skladu sa rudarskim projektom po isteku roka koji utvrdi rudarski inspektor;
- 3) eksploatacijom ugrožava život i zdravlje ljudi i životna sredina, a druge mere predviđene ovim zakonom i drugim propisima nisu dovoljne da se to spreči;
- 4) - **brisana** -
- 5) blagovremeno u skladu sa ovim zakonom ne dostavi nadležnom Ministarstvu godišnji operativni plan za narednu kalendarsku godinu i godišnji izveštaj o poslovanju za prethodnu kalendarsku godinu;
- 6) ne izvode rudarski radovi u toku od godinu dana neprekidno.

#### **Član 20a**

Odobrenje za eksploataciju prestaje da važi:

- 1) na zahtev preduzeća;
- 2) trajnom obustavom vršenja eksploatacije;
- 3) istekom roka na koji se daje mineralna sirovina na korišćenje.

#### **Član 21.**

Preduzeće kome je dato odobrenje za eksploataciju za određene mineralne sirovine, može na istom eksploatacionom polju vršiti i eksploataciju drugih mineralnih sirovina koje nisu obuhvaćene datim odobrenjem, pod uslovima i na način propisanim ovim zakonom.

Ako odobrenjem iz stava 1. ovog člana nisu obuhvaćene sve vrste mineralnih sirovina koje se nalaze na određenom eksploatacionom polju, korišćenje obuhvaćenih mineralnih sirovina može se dati drugom preduzeću pod uslovima i na način propisanim ovim zakonom, ako se time ne ometa eksploatacija već prethodno odobrene mineralne sirovine.

#### **Član 22.**

Odobrenje za ispiranje plemenitih metala i drugih minerala iz rečnih nanosa koje vrše fizička lica, izdaje Ministarstvo.

U zahtevu za izdavanje odobrenja iz stava 1. ovog člana, navodi se reka ili potok sa pritokama čiji se nanosi žele ispirati, kao i približna količina metala koja se može godišnje isprati.

Odobrenje za ispiranje plemenitih metala i drugih minerala sadrži:

- 1) naziv reke ili potoka sa pritokama čiji će se nanosi ispirati;
- 2) rok važenja odobrenja;
- 3) vreme početka ispiranja plemenitih metala;
- 4) vodoprivrednu saglasnost, ako se ispiranjem plemenitih metala utiče na režim voda.

**Član 23.**

Ministarstvo izveštava Narodnu banku Srbije o svakom izdatom odobrenju iz člana 22. stav 3. ovog zakona.

Ako Ministarstvo utvrdi da se lice kome je izdato odobrenje ne bavi ispiranjem plemenitih metala duže od šest meseci ili da dobijene količine ovih metala nije ponudilo u određenom roku Narodnoj banci Jugoslavije, ukinuće izdato odobrenje i o tome obavestiti Narodnu banku Jugoslavije.

**3. Eksploataciono polje**

**Član 24.**

Eksploatacija mineralnih sirovina vrši se na eksploatacionom polju.

Eksploataciono polje obuhvata istražni prostor u kome su overene bilansne rezerve mineralnih sirovina, kao i prostor predviđen za jalovišta i za izgradnju objekata prerade, održavanja, vodozahvata i drugih objekata, a ograničeno je odgovarajućim linijama na površini ili prirodnim granicama i prostire se neograničeno u dubinu zemlje.

Ako postoje uslovi za otvaranje više rudarskih objekata na jednom eksploatacionom polju, odobrenjem za eksploataciju eksploataciono polje može se ograničiti samo na jedan deo ležišta mineralne sirovine.

**Član 25.**

Izgradnja zgrada, javnih puteva, železničkih pruga, kanala i drugih saobraćajnica, kao i električnih vodova visokog napona sa određenim zaštitnim stubovima na eksploatacionom polju, može se odobriti po prethodno pribavljenoj saglasnosti Ministarstva.

Pre izdavanja akta o uslovima za uređenje prostora za izgradnju objekata iz stava 1. ovog člana, pribavlja se mišljenje preduzeća koje vrši eksploataciju o predloženom pravcu i položaju ovih objekata na eksploatacionom polju.

Preduzeće koje vrši eksploataciju ima pravo na naknadu stvarne štete prouzrokovane izgradnjom objekata iz stava 1. ovog člana.

Pre izdavanja odobrenja za izgradnju ostalih objekata na eksploatacionom polju, pribavlja se mišljenje preduzeća koje vrši eksploataciju na tom eksploatacionom polju.

**4. Izvođenje rudarskih radova**

*1. Tehnička dokumentacija za izvođenje rudarskih radova*

**Član 26.**

Rudarski radovi izvode se u skladu sa tehničkom dokumentacijom za izvođenje rudarskih radova.

Tehnička dokumentacija iz stava 1. ovog člana izrađuje se na osnovu rezultata istraživačkih radova, analiza, elaborata o rezervama mineralnih sirovina kategorizovanih i klasifikovanih rezervi u skladu sa propisima o geološkim istraživanjima i druge dokumentacije kojima se razrađuju i analiziraju tehnički, tehnološki i ekonomski uslovi izvođenja radova, uslovi zaštite od požara, zaštite životne sredine, zaštite voda i bezbednosti i zdravlja na radu i drugi uslovi od uticaja na ocenu tehničko-tehnološke i ekonomske opravdanosti eksploatacije i izvođenja rudarskih radova.

**Član 27.**

Na osnovu podataka o utvrđenim količinama i kvalitetu mineralnih sirovina i uslova eksploatacije, preduzeće je dužno da izradi dugoročni program eksploatacije ležišta za period od najmanje deset godina i godišnje operativne planove izvođenja rudarskih radova kao i godišnji izveštaj o poslovanju za prethodnu kalendarsku godinu.

Godišnje planove iz stava 1. ovog člana preduzeće donosi najkasnije do 30. novembra tekuće godine za narednu godinu i dostavlja ih Ministarstvu najkasnije do 31. decembra tekuće godine.

Godišnji izveštaj o poslovanju rudnika iz stava 1. ovog člana preduzeće donosi najkasnije do 28. februara tekuće godine i dostavlja ga Ministarstvu najkasnije do 31. marta tekuće godine.

**Član 28.**



Rudarski projekti jesu: glavni rudarski projekat, dopunski rudarski projekat i uprošćeni rudarski projekat.

Glavni rudarski projekat izrađuje se za izgradnju novih podzemnih i površinskih rudarskih objekata i rekonstrukciju sistema otvaranja i pripreme rudarskih objekata radi eksploatacije ležišta mineralnih sirovina, kao i za otvaranje novih rudnih ležišta u postojećim rudnicima. Kao podloga za glavni rudarski projekat uzima se više od 50% utvrđenih bilansnih rezervi mineralnih sirovina.

Dopunski rudarski projekat izrađuje se za izvođenje rudarskih radova za izgradnju rudarskih objekata, rekonstrukciju sistema otvaranja i pripreme i za unapređenje primenjenih ili uvođenje novih metoda eksploatacije mineralnih sirovina.

Uprošćeni rudarski projekat izrađuje se za:

- 1) sva odstupanja od glavnog ili dopunskog rudarskog projekta ako se ne menja osnovna koncepcija navedenih projekata, s time da rudarski radovi na eksploataciji ležišta obrađeni uprošćenim rudarskim projektom mogu trajati do dve godine;
- 2) eksploataciju malih rudnih tela do 15 hiljada tona u okviru eksploatacionog polja čija eksploatacija neće trajati duže od jedne godine;
- 3) rudarske radove pri istraživanju mineralnih sirovina;
- 4) rudarske radove pri eksploataciji za sopstvene potrebe u skladu sa ovim zakonom;
- 5) za izradu pojedinačnih bušotina za naftu, gas i podzemne vode, kao i za nadzemne objekte za eksploataciju, pripremu i transport nafte, gasa i podzemne vode.

#### **Član 29.**

Ministar bliže propisuje sadržinu rudarskih projekata, studije izvodljivosti eksploatacije, dugoročnog programa, godišnjih operativnih planova i godišnjih izveštaja o poslovanju za prethodnu kalendarsku godinu.

#### **Član 30.**

Rudarske projekte može izrađivati preduzeće koje ima licencu za projektovanje rudarskih projekata, a tehničku kontrolu može vršiti preduzeće koje ima licencu za vršenje tehničke kontrole rudarskih projekata i objekata.

Preduzeće, odnosno drugo pravno lice iz stava 1. ovog člana, dužno je da se pri izradi projekata pridržava u svemu propisanih mera bezbednosti i zdravlja na radu, zaštite životne sredine, zaštite od požara i eksplozija, standarda i tehničkih normativa za rudarske radove i da koristi pouzdane podatke o utvrđenim količinama i kvalitetu mineralnih sirovina i uslovima eksploatacije.

Rudarske projekte kao i njihove sastavne delove moraju potpisati i lica koja su kao odgovorni projektanti rukovodili njihovom izradom.

#### **Član 30a**

Licence koje se izdaju u skladu sa ovim zakonom su:

- 1) licenca za izvođenje rudarskih radova i za vršenje stručnog nadzora nad rudarskim radovima;
- 2) licenca za projektovanje rudarskih projekata;
- 3) licenca za vršenje tehničke kontrole rudarskih projekata i objekata.

Licence iz stava 1. ovog člana mogu da dobiju preduzeća koja imaju zaposlene sa odgovarajućom stručnom spremom, radnim iskustvom, ovlašćenjem za projektovanje i ovlašćenjem za obavljanje stručnih poslova utvrđenih ovim zakonom.

Agencija donosi akt o ispunjenosti uslova za izdavanje licenci iz stava 1. ovog člana. Preduzeće najkasnije do 30. novembra tekuće godine, dostavlja Agenciji podatke kojima dokazuje da i dalje ispunjava uslove za izdavanje licenci.

Agencija će doneti rešenje o stavljanju van snage akta o ispunjenosti uslova za izdavanje licenci ako:

- 1) se na osnovu dostavljenih podataka utvrdi da više nisu ispunjeni uslovi za važenje iste;
- 2) preduzeće ne dostavi podatke pre isteka roka važenja aktuelne licence;
- 3) se utvrdi da se rudarski radovi ne izvode u skladu sa izvođačkim projektima, a posebno ako se na taj način ugrožava bezbednost ljudi i rudarskih objekata.

Agencija vodi evidenciju o svim izdatim licencama i o tome redovno izveštava Ministarstvo. U evidenciju imaju pravo uvida svi zainteresovani subjekti.

Ministar bliže propisuje uslove i način izdavanja licenci u skladu sa ovim zakonom.

#### **Član 31.**

U izradi glavnog i dopunskog rudarskog projekta ne može učestvovati lice koje je zaposleno u preduzeću ili organizaciji koja je na osnovu ovlašćenja iz zakona i drugih propisa donetih na

osnovu zakona izdala uslove za izradu tih rudarskih projekata (vodoprivredni, sanitarni, geološki, saobraćajni, energetski, zaštite životne sredine), kao i lice zaposleno u Ministarstvu.

#### **Član 32.**

Glavni i dopunski rudarski projekti podležu tehničkoj kontroli.

Rudarski projekti urađeni u inostranstvu nostrifikuju se i podležu tehničkoj kontroli u skladu sa ovim zakonom.

Tehnička kontrola iz stava 1. ovog člana obuhvata kontrolu u pogledu primene mera i normativa bezbednosti i zdravlja na radu, zaštite životne sredine, zaštite od požara i eksplozija, sigurnosti objekata i ljudi i podzemnih, površinskih i susednih objekata, kao i kontrolu u pogledu primene savremenih dostignuća i metoda rudarske nauke i tehnike i usklađenosti sa tehničkim propisima, normativima i standardima.

Tehničkom kontrolom rudarskih projekata urađenih u inostranstvu proverava se da li su primenjeni propisi, mere i uslovi koji odgovaraju jugoslovenskim propisima, standardima, tehničkim normativima i normama kvaliteta određenih za izvođenje radova koji su predmet rudarskog projekta i usklađenost mera i mernih jedinica i drugih pokazatelja koji se primenjuju kod izrade rudarskih projekata.

#### **Član 33.**

Tehničku kontrolu rudarskog projekta ne mogu vršiti, odnosno u vršenju kontrole ne mogu učestvovati:

- 1) preduzeće, odnosno drugo pravno lice koje je izradilo taj projekat i investitor;
- 2) lice zaposleno u preduzeću ili drugom pravnom licu koje je uradilo rudarski projekat ili je učestvovalo u njegovoj izradi;
- 3) lice koje je zaposleno kod investitora na poslovima vezanim za realizaciju tog rudarskog projekta;
- 4) lice zaposleno u Ministarstvu.

Izuzetno od stava 1. ovog člana tehničku kontrolu rudarskog projekta koji je izradio organizacioni deo Javnog preduzeća može vršiti drugi organizacioni deo tog Javnog preduzeća.

#### **Član 34.**

Preduzeće, odnosno drugo pravno lice, koje je izvršilo tehničku kontrolu rudarskog projekta, dužno je da sačini izveštaj o izvršenoj tehničkoj kontroli rudarskog projekta i da na tom projektu potvrdi da je projekat urađen u skladu sa propisanim uslovima.

### *2. Odobrenje za izvođenje rudarskih radova*

#### **Član 35.**

Izvođenju rudarskih radova po glavnom i dopunskom rudarskom projektu može se pristupiti kada se pribavi odobrenje za izvođenje rudarskih radova koje izdaje Ministarstvo.

Odobrenjem iz stava 1. ovog člana, utvrđuje se i obaveza rekultivacije zemljišta, u svemu prema projektu.

#### **Član 36.**

Uz zahtev za izdavanje odobrenja za izvođenje rudarskih radova po glavnom i dopunskom rudarskom projektu dostavlja se:

- 1) rudarski projekat sa potvrdom preduzeća, odnosno drugog pravnog lica koje je izvršilo tehničku kontrolu da je projekat urađen u skladu sa propisanim uslovima, izveštajem o izvršenoj tehničkoj kontroli, saglasnošću investitora na projekat i potvrdom organa koji je izdao akt o uslovima za uređenje prostora da je rudarski projekat urađen u skladu sa tim aktom;
- 2) potvrda o overenim bilansnim rezervama, izdata u skladu sa propisima o geološkim istraživanjima;
- 3) dokaz o pravu svojine ili korišćenja, odnosno službenosti na zemljištu koje je određeno za eksploataciju za slučaj vršenja eksploatacije mineralnih sirovina od strane javnih preduzeća, zavisnih preduzeća koja su osnovala javna preduzeća, preduzeća sa većinskim državnim kapitalom osnovanim od strane Republike Srbije i drugih preduzeća kojima je povereno obavljanje delatnosti od opšteg interesa. Dokaz o pravu svojine ili korišćenja, odnosno službenosti na zemljištu koje je određeno za eksploataciju, dostavlja se svake godine za narednu godinu u kojoj se izvode rudarski radovi;
- 4) saglasnost organa nadležnog za poslove zaštite životne sredine o usklađenosti projekata sa uslovima za zaštitu i unapređenje životne sredine;



5) vodoprivredna saglasnost za projekte, ako se izvođenjem rudarskih radova utiče na režim voda;

6) projekat o rekultivaciji zemljišta urađen u skladu sa propisima.

Ako su za izvođenje radova iz stava 1. ovog člana, posebnim zakonom propisani i drugi uslovi, uz zahtev se podnose i dokazi o ispunjenosti tih uslova.

#### **Član 37.**

Izvođenju rudarskih radova po uprošćenom rudarskom projektu iz člana 28. stav 4. ovog zakona, može se pristupiti po pribavljenoj saglasnosti Ministarstva, a ukoliko se tim radovima utiče na režim voda i narušava životna sredina i ministarstva nadležnog za poslove vodoprivrede, odnosno zaštite životne sredine.

Izvođenju rudarskih radova po uprošćenom rudarskom projektu iz člana 28. stav 5. ovog zakona, može se pristupiti na osnovu prijave koja se podnosi Ministarstvu najkasnije 15 dana pre početka izvođenja radova.

#### **Član 38.**

Preduzeće je dužno da o početku izvođenja radova izvesti rudarskog inspektora i nadležni organ opštine na čijoj teritoriji će izvoditi radove, najkasnije 15 dana pre početka izvođenja radova, a za radove kojima se utiče na režim voda ili narušava životna sredina i javno vodoprivredno preduzeće, odnosno ministarstvo nadležno za poslove zaštite životne sredine.

Preduzeće koje vrši eksploataciju nafte, prirodnog gasa i podzemnih voda, dužno je da, u istom roku, rudarskom inspektor i organu iz stava 1. ovog člana, prijavi početak radova na izradi svake bušotine.

### **3. Odobrenje za upotrebu rudarskih objekata**

#### **Član 39.**

Rudarski objekat izgrađen po glavnom i dopunskom rudarskom projektu može se koristiti kada se pribavi odobrenje za upotrebu rudarskog objekta (u daljem tekstu: upotrebna dozvola).

Upotrebnu dozvolu, na zahtev investitora, odnosno izvođača radova izdaje Ministarstvo, u roku od osam dana od dana prijema izveštaja da je objekat podoban za upotrebu.

Upotrebna dozvola može se izdati i za deo rudarskog objekta koji predstavlja tehničko-tehnološku celinu i može se kao takav samostalno koristiti.

Ako je za izdavanje odobrenja za upotrebu rudarskog objekta posebnim zakonom propisana obaveza prethodnog pribavljanja saglasnosti ili dozvole drugih organa ili organizacija, uz zahtev iz stava 2. ovog člana podnosi se i ta saglasnost, odnosno dozvola.

Upotrebna dozvola izdaje se u formi rešenja, koje se u slučaju iz stava 3. ovog člana izdaje kao privremeno rešenje.

#### **Član 40.**

Upotrebna dozvola može se izdati ako se utvrdi:

1) da je rudarski objekat ili njegov deo izgrađen u skladu sa rudarskim projektom na osnovu koga je izdato odobrenje za izvođenje rudarskih radova u skladu sa tehničkim propisima, normativima i standardima čija je primena obavezna pri izgradnji rudarskih objekata;

2) da su ispunjeni propisani uslovi u pogledu mera bezbednosti i zdravlja na radu, zaštite voda, zaštite od požara, zaštite životne sredine i drugi propisani uslovi za izgradnju i korišćenje te vrste objekata.

#### **Član 41.**

Ispunjenost uslova iz člana 40. ovog zakona, utvrđuje se tehničkim pregledom objekata.

Tehnički pregled rudarskog objekta obuhvata, prema prirodi rudarskog objekta, tehnički pregled rudarskih, mašinskih i građevinskih radova, električnih postrojenja (uređaja i instalacija) i postrojenja za zaštitu životne sredine, kao i tehnički pregled rudarske opreme i postrojenja.

Ministar nadležan za poslove rudarstva propisuje bliže uslove o vršenju tehničkog pregleda.

#### **Član 42.**

Ministarstvo može, obavljanje tehničkog pregleda rudarskog objekta ili njegovog dela, poveriti preduzeću ili drugom pravnom licu koje ispunjava uslove iz člana 30. ovog zakona.

Tehnički pregled rudarskog objekta mogu obavljati, odnosno u obavljanju pregleda ne mogu učestvovati preduzeća i lica koja su izradila, odnosno učestvovala u izradi rudarskog projekta za taj objekat i preduzeća koja su vršila tehničku kontrolu tog projekta, kao i lica zaposlena u Ministarstvu i Agenciji.

Troškove tehničkog pregleda snosi investitor.

#### **Član 43.**

Ako se radi utvrđivanja podobnosti rudarskog objekta za upotrebu mora vršiti prethodna provera instalacija, uređaja i postrojenja, stabilnosti ili bezbednosti objekta, kao i druga ispitivanja ili kada je to predviđeno rudarskim projektom, može se odobriti puštanje tog objekta u probni rad.

Odobrenje za puštanje objekta u probni rad izdaje Ministarstvo, na zahtev investitora.

Odobrenjem iz stava 2. ovog člana utvrđuje se početak i trajanje probnog rada.

Pre puštanja objekta u probni rad, investitor je dužan da obavesti rudarskog inspektora o početku probnog rada i da obrazuje stručnu komisiju koja će pratiti rezultat tog rada.

Po završetku probnog rada, investitor je dužan da zatraži tehnički pregled objekta i da stavi na uvid dokumentaciju o rezultatima probnog rada.

## **5. Ostale odredbe o eksploataciji mineralnih sirovina**

### **Član 44.**

Preduzeće koje vrši eksploataciju mineralnih sirovina, može, za svoje potrebe, koristiti vode koje se otvore rudarskim radovima sve do njihovog utoka u stalne površinske vode, po propisima o vodama i propisima o zaštiti životne sredine.

### **Član 45.**

Ako se radovi u jamama i površinskim otkopima i njihovim delovima ili naftnim i gasnim poljima, kao i radovi na geotermalnim bušotinama moraju privremeno obustaviti zbog nepredviđenih okolnosti (provala gasova ili vode, problemi u vezi sa gorskim udarom, jamski požari, poremećaji na glavnim putevima za provetravanje, prolaženje, odvodnjavanje i prevoz, klizanje terena, erupcije, promene režima voda i sl.) preduzeće obaveštava o razlozima obustave radova rudarskog inspektora, najkasnije u roku od 24 sata od obustave radova.

O privremenoj obustavi radova, koja je unapred planirana, preduzeće je dužno da obavesti rudarskog inspektora, najkasnije 15 dana pre obustave radova.

Pre planirane obustave radova iz stava 2. ovog člana, koja će trajati duže od 30 dana, preduzeće je dužno da izvrši potrebno premeravanje, dopunu rudarskih planova i da sačini zapisnik o razlozima obustavljanja radova, sa navođenjem opasnosti koje se mogu pojaviti prilikom ponovnog otvaranja jame ili njenog dela, odnosno puštanja naftnog i gasnog polja u ponovnu proizvodnju.

Za vreme privremene obustave radova glavni jamski prostori i objekti na naftnim i gasnim poljima moraju se održavati u takvom stanju da se njima može prolaziti bez opasnosti.

### **Član 46.**

Ako iz bilo kog razloga dođe do potpunog i trajnog obustavljanja eksploatacije u pojedinim jamama ili površinskim otkopima ili u revirima za eksploataciju nafte i gasa, preduzeće je dužno da obavesti Ministarstvo, najkasnije 30 dana pre obustave radova.

U slučaju iz stava 1. ovog člana Ministarstvo obrazuje komisiju koja na licu mesta ispituje razloge za obustavljanje radova i posledice te obustave.

Ako komisija iz stava 2. ovog člana utvrdi da do obustave radova nije došlo iz razloga više sile ili krivicom drugoga, a da su nastale štetne posledice, Ministarstvo će predložiti nadležnom organu pokretanje postupka za utvrđivanje odgovornosti za štetu nastalu tom obustavom.

### **Član 47.**

U slučaju trajne obustave radova, preduzeće je dužno da preduzme sve mere zaštite rudarskog objekta i zemljišta na kome su se radovi izvodili i mere zaštite i sanacije životne sredine radi obezbeđenja života i zdravlja ljudi i imovine, u svemu prema dopunskom rudarskom projektu trajne obustave radova.

Rudarske planove i skice, meračke knjige i ostalu dokumentaciju o stanju rudarskih radova u vreme obustave rada, preduzeće je dužno da preda na čuvanje Ministarstvu.

Dokumentacija iz stava 2. ovog člana dostupna je svakom pravnom licu koje je zainteresovano za obnovu radova na napuštenom eksploatacionom polju.

Za obnovu radova iz stava 3. ovog člana, pribavlja se odobrenje za eksploataciju, u skladu sa odredbama ovog zakona.

### **Član 47a**

Javno preduzeće koje vrši eksploataciju mineralnih sirovina, u slučaju planirane trajne obustave rudarskih aktivnosti dužno je da prethodno izradi Program zatvaranja rudnika ( u daljem tekstu: Program).

Program sadrži naročito sledeće mere za :

- 1) izradu plana aktivnosti za zatvaranja rudnika;
- 2) sanaciju napuštenih rudarskih objekata i mogućnosti korišćenja napuštenih rudarskih objekata;

- 3) rešavanje problema zaštite životne sredine nastalih usled zatvaranja rudnika;
- 4) potrebu rešavanja problema lokalnih zajednica nastalih usled obustave rudarskih aktivnosti na prostoru rudnika koji se zatvara;
- 5) donošenje programa rešavanja viška zaposlenih, u skladu sa zakonom;
- 6) određivanje iznosa sredstava potrebnih za realizaciju plana zatvaranja rudnika.

Vlada daje saglasnost na Program.

Sredstva potrebna za realizaciju Programa obezbeđuju se iz budžeta Republike Srbije i drugih izvora u skladu sa zakonom.

Nadzor nad sprovođenjem Programa vrši Ministarstvo.

#### **Član 48.**

Preduzeće je dužno da u toku i po završetku izvođenja radova na eksploataciji mineralnih sirovina, a najkasnije u roku od jedne godine, od dana završetka radova na površinama na kojima su rudarski radovi završeni, izvrši rekultivaciju zemljišta u svemu prema projektu rekultivacije zemljišta, odnosno da preduzme mere zaštite zemljišta na kome su se izvodili radovi i mere zaštite i sanacije životne sredine i voda, radi zaštite života i zdravlja ljudi i imovine.

O merama iz stava 1. ovog člana, izveštava se Ministarstvo, ministarstvo nadležno za poslove poljoprivrede i vodoprivrede, odnosno zaštite životne sredine.

#### **Član 49.**

Z preduzeću koje vrši eksploataciju mineralnih sirovina pravo na štrajk se ostvaruje pod uslovom da se u vreme održavanja štrajka obezbedi sigurnost objekata, uređaja i instalacija, zaštita života i zdravlja ljudi.

#### **Član 50.**

Radi obezbeđivanja uslova iz člana 49. ovog zakona, u preduzeću koje vrši eksploataciju mineralnih sirovina, u vreme štrajka obavljaju se poslovi kojima se ostvaruje:

- 1) odvodnjavanje, provetravanje, održavanje prohodnosti puteva u objektu i održavanje uređaja, opreme i instalacija;
- 2) završetak započetih radova na osiguranju, izolaciji i transportu iskopina čije odlaganje može ugroziti živote i zdravlje zaposlenih i bezbednost rudarskih objekata, postrojenja i uređaja.

Zabranjeno je organizovanje i sprovođenje štrajka u jamskim prostorijama ili u drugim objektima i prostorijama u kojima postoji potencijalna opasnost po život i zdravlje ljudi.

Opštim aktom preduzeća određuju se radna mesta u okviru kojih se vrše poslovi iz stava 1. ovog člana, a čije je obavljanje neophodno za obezbeđivanje uslova iz člana 49. ovog zakona, kao i objekti, odnosno prostorije iz stava 2. ovog člana.

#### **Član 51.**

U slučaju povreda odredaba o štrajku utvrđenih ovim zakonom, koje mogu imati za posledicu nastupanje neposredne opasnosti ili izuzetno teške posledice za život i zdravlje ljudi ili njihovu bezbednost i bezbednost imovine ili druge štetne neotklonjive posledice, Ministarstvo preduzima mere neophodne za sprečavanje nastupanja tih posledica i to:

- 1) uvođenje radne obaveze;
- 2) angažovanje radnika iz drugih tehničko tehnoloških sistema i drugih radnika - pojedinaca;
- 3) pokretanje postupka za utvrđivanje odgovornosti direktora i članova organa upravljanja.

### **6. Katastar eksploatacionih polja**

#### **Član 52.**

Katastar eksploatacionih polja vodi Ministarstvo.

U katastar eksploatacionih polja unose se svi podaci iz odobrenja za eksploataciju na određenom eksploatacionom polju, utvrđeno ograničenje eksploatacije, podaci o pomoćnim jamskim gradnjama van eksploatacionog polja, nastale izmene u vezi sa korisnikom eksploatacionog polja, kao i podaci o obustavljanju radova.

Eksploataciono polje vodi se u katastru eksploatacionih polja na ime preduzeća kome je dato odobrenje za eksploataciju na tom eksploatacionom polju.

#### **Član 53.**

Ministarstvo vodi i knjigu isprava i evidenciju preduzeća kojima je dato odobrenje za eksploataciju.

Knjigu isprava sačinjavaju: ugovor o eksploataciji mineralnih sirovina; odobrenje za eksploataciju sa svim prilogima podnetim uz zahtev za izdavanje odobrenja, kao i drugi podaci koji se odnose na eksploataciju mineralnih sirovina.

U katastar eksploatacionih polja, knjigu isprava i evidenciju preduzeća kojima je dato odobrenje za eksploataciju, imaju pravo uvida svi zainteresovani subjekti.

### **III. RUDARSKA MERENJA I RUDARSKI PLANOVI**

#### **Član 54.**

Preduzeće je dužno da organizuje obavljanje poslova rudarskih merenja i da na osnovu izvršenih merenja izrađuje planove, odnosno karte iz kojih se može utvrditi stanje rudarskih radova, njihov međusobni položaj i položaj rudarskih radova u odnosu na prethodno izvedene rudarske radove, na objekte i vode na površini i na životnu sredinu.

U okviru poslova rudarskih merenja, preduzeće je dužno da izrađuje odgovarajuću grafičku dokumentaciju koja sadrži podatke o promenama na površini terena i o stanju rudarskih objekata u eksploatacionom polju.

#### **Član 55.**

Preduzeće je dužno da za vreme izvođenja radova obezbedi:

- 1) situacioni plan - kartu eksploatacionog polja;
- 2) geološku kartu eksploatacionog polja i njegove okoline sa karakterističnim geološkim profilima;
- 3) plan sa ucrtanom površinskom situacijom i podzemnim prostorima, odnosno površinskim otkopima i plan praćenja sleganja terena;
- 4) planove pojedinih jama, odnosno jamskih i površinskih otkopa;
- 5) otkopne i etažne planove svih jamskih i površinskih rudarskih radova;
- 6) planove energetske mreže (električne mreže, komprimiranog vazduha i dr.) vodovodne mreže, kao i jamskih postrojenja sa osnovnim tehničkim podacima;
- 7) planove provetravanja jama i planove odbrane i spasavanja od iznenadnih opasnosti po život i zdravlje ljudi i bezbednost objekata,
- 8) hidrološke i tektonske planove, kao i planove sa naznačenim mestima za ispuštanje vode propisanog kvaliteta u prijemnike za rudarske objekte sa velikim dotokom vode i složenom tektonikom.

Planovi iz stava 1. tač. 4, 5. i 7. ovog člana, moraju se dopunjavati svakog meseca prema napredovanju rudarskih radova, a planovi iz tač. 6. i 8. samo kada nastanu promene. Ako se jamski radovi izvođe u blizini prethodno izvedenih radova ili napuštenih delova jama, dopunjavanje planova vrši se prema potrebi i u kraćim rokovima.

Planovi se dopunjavaju i u kraćim rokovima kad se podzemni radovi izvođe na području jamskih požara i akumulacije vode, kao i objekata na području iz člana 11. ovog zakona.

u nove rudarske planove moraju se preneti svi detalji iz prethodnih rudarskih planova, kao što su prethodni jamski otvori, prethodno izvedeni radovi i rasedi, visinske kote i drugi detalji.

Kopije planova iz stava 1. tač. 3. do 8. ovog člana, preduzeće je dužno da bez odlaganja, a najkasnije u roku od 8 dana, dostavi rudarskom inspektoratu.

#### **Član 56.**

Preduzeće koje vrši eksploataciju nafte i zemnih gasova mora obezbediti:

- 1) situacioni plan eksploatacionog polja sa naznačenjem svih istražnih i eksploatacionih bušotina i ostalih uređaja;
- 2) geološku kartu eksploatacionog polja i njegove okoline, sa karakterističnim geološkim profilima;
- 3) tehnološku šemu eksploatacije i šemu eksploatacionih objekata na naftno-gasnom polju;
- 4) strukturnu kartu sa naznačenim granicama rubne vode,
- 5) podatke i izveštaje o bušenju, karotažnim merenjima, zacevljenju, perforaciji, osvajanju i merenju dinamičkog i statičkog pritiska, o količinama proizvedenih fluida, gasnom faktoru i svim ostalim fizičko-hemijskim analizama kolektora i fluida.

#### **Član 57.**

Situacioni plan eksploatacionog polja i sva rudarska merenja i grafička prikazivanja rudarskih radova moraju biti povezani sa tačkama državne trigonometrijske mreže.

#### **Član 58.**

O svim izvršenim rudarskim merenjima, preduzeće je dužno da vodi meračke knjige.

Meračke knjige moraju biti overene na način utvrđen propisima o overavanju poslovnih knjiga.

#### **Član 59.**

Ministar nadležan za poslove rudarstva bliže propisuje način vršenja rudarskih merenja, čuvanja originala planova i karata, izrade rudarskih planova i njihove razmere, kao i vođenje meračkih knjiga i internog katastra nepokretnosti rudnika.

#### **IV. ZAŠTITNE MERE**

##### **Član 60.**

Radi zaštite života i zdravlja zaposlenih, preduzeće je dužno da:

- 1) uredi bezbednost i zdravlje zaposlenih na radu, u skladu sa specifičnostima i opasnostima koje se mogu pojaviti;
- 2) organizuje obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu, u skladu sa ovim zakonom i propisima o bezbednosti i zdravlju na radu;
- 3) obezbedi lična zaštitna sredstva i ličnu zaštitnu opremu zaposlenima,
- 4) obezbedi zaštitu od požara, havarija, akcidenata, hemijskih i drugih udesa i da organizuje poslove spasavanja,
- 5) organizuje obuku radnika iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu i akcije spasavanja u slučajevima iznenadnih opasnosti po život i zdravlje ljudi i bezbednost objekata po utvrđenom planu i programu, u toku cele godine i da vrši proveru znanja jednom godišnje.

##### **Član 61.**

Radi zaštite voda i životne sredine, preduzeće je dužno da:

- 1) planira mere kojima se sprečava ugrožavanje režima voda i životne sredine, odnosno mere rekultivacije i sanacije i da obezbedi izvršenje propisanih mera;
- 2) vodi podatke o vrstama i količinama opasnih i štetnih materija koje koristi u vršenju delatnosti, odnosno da vodi podatke o vrstama i količinama opasnih, štetnih i otpadnih materija koje ispušta ili odlaže u životnu sredinu;
- 3) sprovodi mere i uslove za sprečavanje ugrožavanja režima voda i životne sredine sadržane u analizi uticaja obavljanja delatnosti na životnu sredinu i režim voda.

##### **Član 62.**

Merama zaštite voda i životne sredine obezbeđuje se:

- 1) neposredna kontrola sprovođenja propisanih mera zaštite voda i životne sredine;
- 2) izrada planova zaštite od havarija, akcidenata i drugih udesa;
- 3) praćenje uticaja vršenja delatnosti na režim voda i na životnu sredinu;
- 4) davanje predloga za preduzimanje mera zaštite i unapređivanja životne sredine i režima voda.

##### **Član 63.**

Za organizovanje, sprovođenje i unapređivanje bezbednosti i zdravlja na radu i zaštite voda i životne sredine i za sprovođenje i unapređivanje mera bezbednosti i zdravlja na radu i mera zaštite voda i životne sredine, odgovoran je direktor preduzeća, kao i lica sa posebnim ovlašćenjima utvrđenim aktom o organizaciji i sistematizaciji radnih mesta u preduzeću.

##### **Član 64.**

Preduzeće, prema specifičnosti tehničko-tehnološkog procesa, organizuje poslove spasavanja i poslove zaštite od požara, havarija, akcidenata i drugih udesa.

Poslove spasavanja i zaštite od požara obavljaju zaposleni koji su za to sposobni u skladu sa posebnim propisima.

##### **Član 65.**

Preduzeće je dužno da vodi knjigu rudarskog nadzora u koju se upisuju naređenja rudarskog inspektora izdata na licu mesta u slučaju neposredne opasnosti po život i zdravlje zaposlenih i veće materijalne štete.

U knjigu iz stava 1. ovog člana upisuju se i naređenja direktora i drugih lica sa posebnim ovlašćenjima, koja se odnose na bezbednost i zdravlje na radu i koja su izdata na licu mesta.

Knjiga rudarskog nadzora vodi se za svaku jamu, površinski kop, bušee i remontno postrojenje, eksploataciono polje pri proizvodnji nafte i gasa, kao i za objekte pripreme mineralnih sirovina.

##### **Član 66.**

Zabranjeno je u rudarske podzemne prostorije i ostale rudarske objekte u kojima se pojavljuju metan i drugi zapaljivi gasovi ili opasna ugljena prašina i u zone opasnosti od eksplozija na objektima koji se nalaze na naftnim i gasnim poljima, unošenje lako zapaljivih materija, pribora za pušenje ili drugih sredstava koja mogu izazvati požar, upalu ili eksploziju, što mora biti obeleženo znacima upozorenja na vidnim mestima.

U rudarske podzemne prostorije, kao i ostale rudarske objekte, mogu se unositi i koristiti aparati za zavarivanje, samo pod uslovima i na način utvrđen posebnim propisima.

Zaposleni koji rukuje magacinom, skladištem ili rukovodi prevozom i prenosom eksplozivnih sredstava ili obavlja poslove miniranja, kao i druga lica koja po bilo kom osnovu dolaze u skladišne prostorije ili pomažu pri prevozu i prenosu eksplozivnih sredstava i miniranju, moraju

se pridržavati propisanih mera bezbednosti i zdravlja na radu, zaštite životne sredine i mera zaštite od požara.

Odgovorna lica i drugi zaposleni koji učestvuju u tehnološkom procesu i obavljaju stručne poslove bezbednosti i zdravlja na radu, dužni su da sprovedu i kontrolišu sprovođenje mera bezbednosti i zdravlja na radu i mera zaštite od požara koje se odnose na zaštitu od opasnosti eksplozije metana, drugih opasnih gasova ili ugljene prašine ili od agresivne mineralne prašine, jonizujućih zračenja, silikoze, provale vode ili požara.

#### **Član 67.**

Zadržavanje radnika u jamskim prostorijama posle radnog vremena, dozvoljeno je samo radi obavljanja poslova tehničko-tehnološkog procesa odobrenog od strane tehničkog rukovodioca rudarskog objekta.

#### **Član 68.**

Zaposleni i odgovorna lica dužni su da rade sa punom pažnjom radi bezbednosti svog života i zdravlja i života i zdravlja ostalih zaposlenih, zaštite rudarskih objekata, sredstava rada i drugih materijalnih dobara i da se pridržavaju utvrđenih mera bezbednosti i zdravlja na radu.

Zaposleni i odgovorna lica koja se ne pridržavaju utvrđenih mera bezbednosti i zdravlja na radu, zaštite od požara i drugih mera utvrđenih ovim zakonom, čine težu povredu radne obaveze.

#### **Član 69.**

Svaki zaposleni je dužan da bez odlaganja obavesti odgovorno lice o svakoj pojavi opasnosti pri izvođenju rudarskih radova, a naročito o pojavi eksplozivnih, zagušljivih i otrovnih gasova, o provali vode, požaru, klizanju zemljišta ili drugim pojavama koje mogu ugroziti bezbednost zaposlenih, materijalnih dobara i imovine i život i zdravlje ljudi.

Odgovorno lice dužno je da u slučaju iz stava 1. ovog člana, preduzme sve neophodne mere za sprečavanje nastupanja težih posledica po bezbednost zaposlenih i imovine i da o tome, bez odlaganja, obavesti rudarskog inspektora i organ unutrašnjih poslova i drugu nadležnu inspekciju.

#### **Član 70.**

O pojavama iz člana 69. ovog zakona, preduzeće vodi evidenciju koja naročito sadrži: podatke o vrsti pojave; vremenu njenog trajanja, uzroka nastanka i štetu koja je usledila nastankom pojave, kao i podatke o utvrđenoj odgovornosti.

Preduzeće je dužno da bez odlaganja izvesti rudarskog inspektora i organ unutrašnjih poslova o svakom smrtnom slučaju, grupnoj povredi i težoj povredi na radu u preduzeću, a u slučaju havarija, akcidenata i drugih udesa, nadležnu inspekciju.

#### **Član 71.**

Preduzeća su dužna da u slučaju nesreće ili udesa jedna drugima neodložno pružaju pomoć, osim u slučaju kada pružanje te pomoći nije moguće zbog sopstvene opasnosti.

#### **Član 72.**

U slučaju opasnosti za preduzeće, sopstvenici i korisnici zemljišta dužni su da dozvole da se na njihovom zemljištu izvrše neophodni radovi potrebni za otklanjanje opasnosti.

U slučaju iz stava 1. ovog člana preduzeće je dužno nadoknaditi pričinjenu štetu.

#### **Član 73.**

U pogledu mera bezbednost i zdravlje na radu i zaštite životne sredine i drugih mera zaštite koje se odnose na izvođenje rudarskih radova koje nisu uređene ovim zakonom, primenjivaće se odredbe posebnih propisa kojima se uređuju te mere zaštite.

### **V. STRUČNA SPREMA ZA OBAVLJANJE ODREĐENIH POSLOVA PRI EKSPLOATACIJI MINERALNIH SIROVINA**

#### **Član 74.**

Poslove tehničkog rukovođenja i stručnog nadzora, izrade i tehničke kontrole rudarskih projekata, samostalnog obavljanja rudarskih merenja, samostalnog rukovanja eksplozivnim sredstvima i druge stručne poslove pri eksploataciji mineralnih sirovina, mogu obavljati lica koja u pogledu stepena i vrste školske sprema i radnog iskustva ispunjavaju propisane uslove i koji imaju ovlašćenje za obavljanje tih poslova.

#### **Član 75.**

Poslove tehničkog rukovođenja može obavljati lice koje ima visoku školsku spremu rudarske struke, tri godine radnog iskustva na odgovarajućim poslovima i ovlašćenje za obavljanje tih poslova.



**Član 76.**

Poslove stručnog nadzora pri eksploataciji mineralnih sirovina može obavljati lice koje ima srednju školsku spremu rudarske, odnosno druge odgovarajuće struke, tri godine radnog iskustva na odgovarajućim poslovima i ovlašćenje za obavljanje tih poslova.

**Član 77.**

Izradu rudarskih projekata može obavljati lice koje ima visoku školsku spremu rudarske struke, tri godine radnog iskustva na poslovima tehničkog rukovođenja, nadzora i drugim stručnim poslovima za koje se projekat izrađuje i ovlašćenje za obavljanje tih poslova.

Izradu pojedinih delova rudarskog projekta mogu obavljati lica koja imaju visoku školsku spremu odgovarajuće struke i ovlašćenje za obavljanje tih poslova.

**Član 78.**

Tehničkom kontrolom rudarskih projekata može rukovoditi lice koje ima visoku školsku spremu rudarske struke, pet godina radnog iskustva na poslovima tehničkog rukovođenja, nadzora i drugim stručnim poslovima u rudarskim objektima za koje se projekat izrađuje i ovlašćenje za obavljanje tih poslova.

Tehničku kontrolu rudarskih projekata mogu obavljati lica koja ispunjavaju propisane uslove za izradu rudarskih projekata.

**Član 79.**

Rudarskim merenjem i izradom rudarskih planova može rukovoditi lice sa visokom školskom spremom rudarske ili geodetske struke, tri godine radnog iskustva i ovlašćenjem za obavljanje tih poslova.

Rudarska merenja i izradu rudarskih planova može obavljati lice sa srednjom školskom spremom rudarskog ili geodetskog smera.

**Član 80.**

Poslovima bezbednosti i zdravlja na radu može rukovoditi lice koje ima visoku školsku spremu rudarske struke, tri godine radnog iskustva na odgovarajućim poslovima i ovlašćenje za obavljanje tih poslova.

**Član 81.**

Ovlašćenje za obavljanje poslova tehničkog rukovođenja, stručnog nadzora, projektovanja i drugih stručnih poslova utvrđenih ovim zakonom, stiče se polaganjem stručnog ispita.

Stručni ispit iz stava 1. ovog člana polaže se pred komisijom koju obrazuje ministar nadležan za poslove rudarstva, odnosno starešina nadležnog organa autonomne pokrajine za kandidate sa teritorije autonomne pokrajine.

Ministar nadležan za poslove rudarstva bliže propisuje način, uslove i program za polaganje stručnog ispita, kao i uslove za obavljanje ostalih stručnih poslova pri eksploataciji mineralnih sirovina.

**VI. INSPEKCIJSKI NADZOR**

**Član 82.**

Inspekcijski nadzor nad primenom odredaba ovog zakona i propisa donetih za njegovo sprovođenje, vrši Ministarstvo preko republičkih rudarskih inspektora.

**Član 83.**

Poslove rudarskog inspektora može obavljati lice koje ima visoku školsku spremu rudarske struke, ili elektro struke elektro-energetskog smera, odnosno mašinske struke i radno iskustvo od najmanje pet godina na poslovima eksploatacije mineralnih sirovina i položen stručni ispit.

Rudarski inspektor koji vrši nadzor nad rudarskim objektima koji su ugroženi metanom ili opasnom ugljenom prašinom, mora imati pored uslova iz stava 1. ovog člana, najmanje tri godine radnog iskustva u jamama sa metanom ili opasnom ugljenom prašinom, ili na poslovima istraživanja i eksploatacije nafte i gasa.

**Član 84.**

U vršenju nadzora nad primenom mera bezbednosti i zdravlja na radu u rudarskim objektima rudarski inspektor ima u svemu ovlašćenja i dužnosti inspektora rada, predviđene propisima o bezbednosti i zdravlju na radu.

Preduzeće je dužno da omogući inspektoru ulazak u poslovne i pogonske prostorije, uzimanje uzoraka mineralnih sirovina i pogonskog materijala u cilju ispitivanja, kao i obezbeđivanje drugih dokaza.

**Član 85.**

Rudarski inspektor je ovlašćen i dužan da naročito proverava da li se:

- 1) pri izvođenju rudarskih radova primenjuju propisane mere i normativi bezbednosti i zdravlja na radu i propisi o bezbednosti lica i nepokretnih i pokretnih stvari;
- 2) eksploatacija mineralnih sirovina vrši na osnovu odobrenja za eksploataciju, i saglasno ugovoru o eksploataciji i odobrenju za izvođenje rudarskih radova;
- 3) eksploatacija vrši na nivou parametara iz rudarskog projekta u pogledu stepena iskorišćenosti utvrđenih rezervi mineralnih sirovina i njihovog kvaliteta;
- 4) pri izvođenju rudarskih radova u svemu primenjuju tehnički propisi koji se odnose na te radove;
- 5) istovremeno sa eksploatacijom mineralnih sirovina vrše istraživanja radi obnavljanja rudnog blaga;
- 6) rudarski objekti u jami i na površini grade u skladu sa tehničkim propisima i projektima;
- 7) rudarski radovi na pripremi i eksploataciji izvođe po godišnjem planu tih radova;
- 8) vrše propisana rudarska merenja, pravilno izrađuju i redovno dopunjavaju rudarski planovi i ostala dokumentacija potrebna za izvođenje rudarskih radova i uredno vode meračke knjige;
- 9) primenjuju propisani uslovi za raspoređivanje zaposlenih na odgovarajuće poslove i vrši njihovo osposobljavanje za rad na određenim poslovima;
- 10) transport, uskladištenje i rukovanje eksplozivnim materijalom i tečnim gorivom vrši na propisan način;
- 11) pripremni radovi kao i radovi na otkopavanju otkrivke na površinskim kopovima vrše u skladu sa projektom;
- 12) zapunjavanje otkopanih prostora ili podzemnoj eksploataciji, vrši u skladu sa projektom metode otkopavanja.

Rudarski inspektor je ovlašćen da naredi da se:

- 1) utvrđene nepravilnosti i nedostaci otklone u roku koji on odredi;
- 2) obustavi dalji rad na rudarskom objektu ili izvođenje pojedinih radova, ako:
  - a) u određenom roku nisu otklonjene utvrđene nepravilnosti i nedostaci;
  - b) se radovi na eksploataciji vrše bez odobrenja za izvođenje radova ili se ne vrše prema tehničkoj dokumentaciji na osnovu koje je izdato odobrenje;
  - v) utvrdi nedostatke koji predstavljaju neposrednu opasnost po život i zdravlje ljudi ili opasnost po imovinu.

Pored preduzimanja mera iz stava 1. ovog člana, inspektor je ovlašćen i da:

- 1) odredi mere obezbeđenja u slučaju opasnosti za život i zdravlje ljudi ili za bezbednost imovine;
- 2) podnese prijavu nadležnom organu za učinjeno krivično delo ili privredni prestup i da podnese zahtev za pokretanje prekršajnog postupka;
- 3) obavesti drugi organ, ako postoje razlozi za preduzimanje mera za koje je taj organ nadležan.

Preduzeće kome je rešenjem naloženo otklanjanje nedostataka i nepravilnosti u smislu stava 2. tačka 1. ovog člana dužno je da po njihovom otklanjanju o tome obavesti rudarskog inspektora u roku određenom rešenjem, koji ne može biti duži od osam dana.

#### **Član 86.**

Preduzeće u kome se dogodi smrtni ili grupni nesrećni slučaj, dužno je da o tome obavesti rudarskog inspektora.

Rudarski inspektor je dužan da odmah na licu mesta ispita uzroke smrtnih i grupnih nesrećnih slučajeva, kao i da naredi mere koje se bez odlaganja moraju preduzeti i da u najkraćem roku podnese nadležnim organima obrazloženi izveštaj sa mišljenjem o uzrocima nesreće.

#### **Član 87.**

Protiv rešenja rudarskog inspektora može se izjaviti žalba ministru nadležnom za poslove rudarstva, u roku od osam dana od dana prijema rešenja.

Žalba izjavljena protiv rešenja rudarskog inspektora ne odlaže izvršenje rešenja.

#### **Član 88.**

Rudarski inspektor dužan je da izvrši inspeksijski pregled rudarskih radova i objekata najmanje jedanput godišnje, a rudarskih objekata ugroženih metanom i opasnom ugljenom prašinom, najmanje jedanput u šest meseci.

### **VII. KAZNENE ODREDBE**

#### **1. Krivična dela**

#### **Član 89.**

Ko organizuje ili učestvuje u sprovođenju štrajka u jamskim prostorijama ili drugim objektima i prostorijama iz člana 50. stav 2. ovog zakona, kazniće se zatvorom od jedne do pet godina.

**Član 90.**

Ko u jamu sa metanom ili drugim zapaljivim gasom ili opasnom ugljenom prašinom ili u objekat na naftnom i gasnom polju unese lako zapaljivu materiju ili druge stvari čije je unošenje u takvu jamu, odnosno objekat zabranjeno (član 66. stav 1. ovog zakona), kazniće se zatvorom od jedne do pet godina.

Za pokušaj dela iz stava 1. ovog člana, učinilac će se kazniti.

Ako je delo iz st. 1. i 2. ovog člana učinjeno iz nehata, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

**Član 91.**

Ko se, ulazeći po bilo kom osnovu u magacin, skladište ili spremište eksplozivnih sredstava ne pridržava propisanih mera bezbednosti i zdravlja na radu (član 66. stav 3. ovog zakona) kazniće se zatvorom od jedne do pet godina.

**Član 92.**

**- prestao da važi -**

**2. Privredni prestupi**

**Član 93.**

Novčanom kaznom od 300.000 do 3.000.000 dinara, kazniće se za privredni prestup pravno lice, ako:

- 1) vrši eksploataciju mineralnih sirovina bez odobrenja za eksploataciju (član 17);
- 2) izvodi rudarske radove bez odgovarajuće tehničke dokumentacije i bez odobrenja nadležnog organa (čl. 26. i 35);
- 3) pri izradi rudarskog projekta ne postupi u skladu sa članom 30. stav 2. ovog zakona;
- 4) ne izvrši tehničku kontrolu rudarskog projekta saglasno odredbama člana 32. ovog zakona;
- 5) otpočne sa korišćenjem objekta, prostorija i uređaja pre nego što pribavi upotrebnu dozvolu (član 39);
- 6) ne izvrši tehnički pregled rudarskog objekta saglasno odredbama člana 41. ovog zakona;
- 7) ako izradu rudarskih projekata i tehničku kontrolu poveri preduzeću koje ne ispunjava propisane uslove iz člana 30. stav 1. ovog zakona;
- 8) ako rešenjem odredi lice koje ne ispunjava uslove iz čl. 77. i 78. ovog zakona.

Za radnju iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu, novčanom kaznom od 50.000 do 200.000 dinara.

**Član 94.**

Novčanom kaznom od 100.000 do 2.000.000 dinara kazniće se za privredni prestup pravno lice, ako:

- 1) ne obezbeđuje optimalno tehno-ekonomsko iskorišćavanje ležišta mineralnih sirovina u skladu sa savremenim naučnim dostignućima i ako se ne pridržava propisa o bezbednosti i zdravlju na radu ili drugih propisa o zaštiti života i zdravlja zaposlenih, kao i mera zaštite za bezbednost lica i imovine (član 9);
- 2) bez propisane saglasnosti eksploatiše mineralne sirovine na području na kome je za ove radove potrebna posebna saglasnost (član 11);
- 3) **- brisana -**
- 4) pri izvođenju radova na uprošćenom rudarskom projektu ne postupi u skladu sa odredbama člana 37. ovog zakona;
- 5) ne prijavi u određenom roku početak eksploatacionih radova (član 38);
- 6) ne postupi u skladu sa čl. 43, 47, 48. i članom 50. stav 3. ovog zakona;
- 7) nema rudarske planove ili ih redovno ne dopunjava (član 55);
- 8) ne organizuje obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu, protivpožarne zaštite i spasavanja ili se ne snabde potrebnom opremom i ne organizuje poslove zaštite voda i životne sredine (čl. 60. i 61);
- 9) ne vodi knjigu rudarskog nadzora (član 65);
- 10) nastavi sa izvođenjem radova po prijemu rešenja o zabrani njihovog izvođenja pre nego što otkloni utvrđene nepravilnosti i nedostatke (član 85. stav 2. tačka 2).

Za radnju iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu, novčanom kaznom od 50.000 do 100.000 dinara.

**3. Prekršaji**

#### **Član 95.**

Novčanom kaznom od 50.000 do 500.000 dinara kazniće se za prekršaj pravno lice ako:

- 1) u propisanom roku ne donese godišnji plan radova za otvaranje i eksploataciju mineralnih sirovina (član 27. stav 2);
- 2) u određenom roku ne obavesti nadležne organe o obustavi radova ili o smrtnom ili grupnom nesrećnom slučaju (član 45. stav 2. i člana 70. stav 2);
- 3) ne vodi evidenciju o pojavama nastalih opasnosti pri izvođenju rudarskih radova, o uzrocima i posledicama tih pojava (član 70. stav 1);
- 4) ne omogući rudarskom inspektorulazak u poslovne i pogonske prostorije ili razgledanje planova, izveštaja i druge dokumentacije o stanju rudarskih radova, ili ako na drugi način ometa rudarskog inspektora u vršenju inspeksijskog nadzora (član 84. stav 2);
- 5) po otklanjanju nedostataka i nepravilnosti o tome ne obavesti rudarskog inspektora u određenom roku (član 85. stav 4).

Za radnju iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 10.000 do 50.000 dinara.

Kada rudarski inspektor utvrdi da je učinjen prekršaj iz stava 1. ovog člana, na licu mesta izriče odgovornom licu u pravnom licu mandatnu kaznu u iznosu od 5.000 dinara.

#### **Član 95a**

Novčanom kaznom od 50.000 do 500.000 dinara, kazniće se za prekršaj preduzetnik, ako:

- 1) vrši eksploataciju mineralnih sirovina bez odobrenja za eksploataciju (član 17);
- 2) izvodi rudarske radove bez odgovarajuće tehničke dokumentacije i bez odobrenja nadležnog organa (čl. 26. i 35);
- 3) pri izradi rudarskog projekta ne postupi u skladu sa članom 30. stav 2. ovog zakona;
- 4) ne izvrši tehničku kontrolu rudarskog projekta saglasno odredbama člana 32. ovog zakona;
- 5) otpočne sa korišćenjem objekta, prostorija i uređaja pre nego što pribavi upotrebnu dozvolu (član 39);
- 6) ne izvrši tehnički pregled rudarskog objekta saglasno odredbama člana 41. ovog zakona;
- 7) ako izradu rudarskih projekata i tehničku kontrolu poveri preduzeću koje ne ispunjava propisane uslove iz člana 30. stav 1. ovog zakona;
- 8) ako rešenjem odredi lice koji ne ispunjava uslove iz čl. 77. i 78. ovog zakona.

Kada rudarski inspektor utvrdi da je učinjen prekršaj iz stava 1. ovog člana, na licu mesta izriče odgovornom licu mandatnu kaznu u iznosu od 5.000 dinara.

#### **Član 95b**

Novčanom kaznom od 5.000 do 200.000 dinara kazniće se za prekršaj preduzetnik, ako:

- 1) ne obezbeđuje optimalno tehno-ekonomsko iskorišćavanje ležišta mineralnih sirovina u skladu sa savremenim naučnim dostignućima i ako se ne pridržava propisa o bezbednosti i zdravlju na radu ili drugih propisa o zaštiti života i zdravlja zaposlenih, kao i mera zaštite za bezbednost lica i imovine (član 9);
- 2) bez propisane saglasnosti eksploatiše mineralne sirovine na području na kome je za ove radove potrebna posebna saglasnost (član 11);
- 3) pri izvođenju radova po uprošćenom rudarskom projektu ne postupi u skladu sa odredbama člana 37. ovog zakona;
- 4) ne prijavi u određenom roku početak eksploatacionih radova (član 38);
- 5) ne postupi u skladu sa čl. 43, 47, 48. i članom 50. stav 3. ovog zakona;
- 6) nema rudarske planove ili ih redovno ne dopunjava (član 55);
- 7) ne organizuje obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu, protivpožarne zaštite i spasavanja ili se ne snabde potrebnom opremom i ne organizuje poslove zaštite voda i životne sredine (čl. 60. i 61);
- 8) ne vodi knjigu rudarskog nadzora (član 65);
- 9) nastavi sa izvođenjem radova po prijemu rešenja o zabrani njihovog izvođenja pre nego što otkloni utvrđene nepravilnosti i nedostatke (član 85. stav 2. tačka 2).

Kada rudarski inspektor utvrdi da je učinjen prekršaj iz stava 1. ovog člana, na licu mesta izriče odgovornom licu mandatnu kaznu u iznosu od 5.000 dinara.

#### **Član 96.**

Novčanom kaznom od 5.000 do 30.000 dinara kazniće se za prekršaj fizičko lice ako vrši ispiranje plemenitih metala iz rečnih nanosa bez odobrenja, ili ako isprane količine plemenitih metala ne preda Narodnoj banci Srbije, odnosno vrši eksploataciju na svom zemljištu suprotno odredbama ovog zakona (član 13a).

Kada rudarski inspektor utvrdi da je učinjen prekršaj iz stava 1. ovog člana, na licu mesta izriče fizičkom licu mandatnu kaznu u iznosu od 5.000 dinara.

**Član 97.**

Novčanom kaznom od 5.000 dinara kazniće se za prekršaj na licu mesta zaposleni u preduzeću ako ne sprovodi mere bezbednosti i zdravlja na radu u smislu odredbe člana 68. stav 1. ovog zakona.

Kada rudarski inspektor utvrdi da je učinjen prekršaj iz stava 1. ovog člana, na licu mesta izriče fizičkom licu u preduzeću mandatnu kaznu u iznosu od 5.000 dinara.

**Član 97a**

Kada rudarski inspektor izriče mandatnu kaznu iz čl. 95, 95a, 95b, 96. i 97. ovog zakona, na licu mesta izdaje nalog za uplatu mandatne kazne, koju je subjekat nadzora dužan uplatiti u roku od tri dana od dana izricanja kazne.

Ako subjekat nadzora, u roku iz stava 1. ovog člana, ne dostavi dokaz inspektor u uplaćenju mandatnoj kazni, inspektor će podneti zahtev za pokretanje prekršajnog postupka.

**VIII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE**

**Član 98.**

Preduzeća i druga pravna lica kojima je do dana stupanja na snagu ovog zakona izdato odobrenje za eksploataciju mineralnih sirovina, nastavljaju sa eksploatacijom mineralnih sirovina pod uslovima pod kojima su stekli to pravo, s tim što su dužna da plaćaju naknadu u skladu sa aktom Vlade iz člana 16. stav 1. ovog zakona, počev od 1. januara 1996. godine.

Iznos sredstava koja preduzeća i druga pravna lica iz stava 1. ovog člana plaćaju na ime naknade za korišćenje mineralnih sirovina, utvrđuje se ugovorom koji zaključuju Ministarstvo i ta preduzeća i druga pravna lica, najkasnije do 31. decembra 1995. godine.

**Član 99.**

Do donošenja propisa iz člana 29. ovog zakona, primenjivaće se Pravilnik o sadržini rudarskih projekata ("Službeni glasnik Republike Srbije", broj 10/84).

**Član 100.**

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju da važe:

- 1) Zakon o rudarstvu ("Službeni glasnik SRS", prečišćen tekst broj 37/86 i br. 11/87 i 37/88);
- 2) odredbe člana 9. Zakona o izmenama zakona kojima su određene novčane kazne za privredne prestupe ("Službeni glasnik SRS", broj 6/89);
- 3) odredbe člana 63. Zakona o valorizovanju novčanih kazni za prekršaje iz republičkih zakona kojima su određene novčane kazne za prekršaje ("Službeni glasnik RS", broj 53/93).

**Član 101.**

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".

---